

Utvalg av spørsmål og svar fra eksamenssamlinger for grunnskolen høsten 2022

SENSUR

Hva er rammene for en sensor? Hvor mange besvarelser osv.?

Det er opp til statsforvalteren som oppnevner sensorene i faget å avgjøre hvor mange besvarelser de skal sensurere, men det er ikke uvanlig at en sensor skal vurdere 140 besvarelser.

[Du finner informasjon om sensuren på udir.no.](#)

VURDERING

Hva betyr det at vurderingskriterier skal være erfaringsbasert?

Vi prøver ut vurderingskriterier i forkant av eksamen og justerer dem utfra erfaringer med hvordan de fungerte i praksis. Vurderingskriteriene som er utarbeidet er basert på elevbesvarelser fremfor antakelser av hvordan vurderingskriteriene bør være.

Du kan lese mer om [endringer i eksamen etter nye læreplaner her](#) eller [retningslinjer for utvikling av eksamensoppgaver her](#).

Vil elevene få vurderingskriteriene ved forberedelse/gjennomføring av eksamen?

Det er laget vurderingskriterier til eksamen. Disse kan elever og lærere gjøre seg kjent med i forkant av eksamen. Du finner vurderingskriteriene [i eksamensveiledningen på udir.no](#).

Hva vil det si at sensorsamsvaret har vært for lavt?

Det vil si at det har vært stor forskjell mellom den foreløpige karakteren sensor 1 og sensor 2 har gitt på samme besvarelse. Pålitelighet handler om i hvilken grad vi kan stole på at eksamensresultatene gir et presist bilde av den kompetansen kandidaten viser på eksamen og ikke andre faktorer, som for eksempel at ulike sensorer vurderer besvarelsen ulikt. Siden eksamen har store konsekvenser for den enkelte, må påliteligheten være så høy. Litt forenklet kan vi si at vi kan styrke påliteligheten ved å ha flere oppgaver som gir eleven flere muligheter til å vise sin kompetanse, ha tydelige vurderingskriterier og la sensorene vurdere oppgavene uavhengig av hverandre.

EKSEMPELOPPGAVER

Er det mulig å bruke eksempeloppgavene før eksamen slik at elevene kan øve på gjennomføringsmåten og oppgavetyper?

Ja, det er det, men svarene til elevene lagres ikke noe sted. Eksempeloppgavene ligger under ["Eksempeloppgaver og veiledninger" på udir.no](#).

Kommer det flere eksempeloppgaver?

Vi lager eksempeloppgaver for å forberede elever og lærere på hvordan eksamen kan se ut i faget til våren. I tillegg lager vi eksempeloppgaver for at elevene kan bli kjent med det nye gjennomføringssystemet. Når eksamen er gjennomført, gjør vi eksamensoppgavene tilgjengelig på udir.no. [Eksempeloppgaver og tidligere gitte eksamensoppgaver finner dere på udir.no](#)

UNIVERSELL UTFORMING

Vil elevene kunne få utskrift av eksamensoppgaven? Mener det er en fordel for de fleste å lese gjennom oppgaven slik, kanskje spesielt for minoritetsspråklige og svake lesere.

De nye eksamensoppgavene er laget for at kandidatene skal lese og gjennomføre dem digitalt. De er universelt utformet og tilpasset for skjerm. De kan ha interaktivt innhold, som ikke egner seg på papir. De er mulige å skrive ut på samme måte som man kan skrive ut en nettside – vi anbefaler det ikke, men det kan unntaksvis være aktuelt i forbindelse med særskilt tilrettelegging. Skolen får tilgang til eksamensoppgaven to timer før eksamensstart. Forberedelse er også laget for digital lesning, men kandidater og skole har mulighet til å laste ned pdf-versjon av forberedelsesmateriellet. Det er mulig å skrive den ut på forberedelsesdagen.

Hvilke hensyn er tatt med tanke på elever i voksenopplæringa med lav digital kompetanse- nå når "alle" eksamener skal gjennomføres digitalt?

Digitale ferdigheter er en del av de grunnleggende ferdighetene og dermed en del av det elevene skal lære. Det nye gjennomføringssystemet skal være universelt utformet – noe som bidrar til at flere kan gjennomføre skriftlig eksamen.

NYTT GJENNOMFØRINGSSYSTEM – HELDIGITAL EKSAMEN

Hva gjør vi hvis det blir problemer med internett, strøm eller lignende i eksamenslokalet under eksamen?

Disse utfordringene kjenner vi fra tidligere eksamensgjennomføringer, og de mulige løsningene er de samme som tidligere. Hvis det er et midlertidig problem, kan man gi kandidatene en pause, og la dem fortsette så snart problemet er løst. Uferdige besvarelser autolagres fortløpende, slik at kandidatene kan logge inn på nytt og fortsette arbeidet sitt. Det er mulig å levere eksamen så sent som kl. 18 på kvelden. Eksamenslokalet styrer selv når kandidatene må levere, og kan gi ekstra tid for å veie opp for tekniske problemer. For sjeldne unntakstilfeller: Hvis det overhodet ikke er mulig å

gjennomføre eksamen, kan skolen søke om dispensasjon fra eksamen:

<https://www.udir.no/regelverk-og-tilsyn/skole-og-opplaring/saksbehandling/dispensasjon-og-annullering/>

Kan elevene zoome tekst selv?

Ja, elevene kan selv zoome opp til 400 %.

Hva menes med heldigital løsning? Skal elevene skrive direkte inn i nettleseren? Skal de ikke skrive i skriveprogram (word o.l.)?

En heldigital løsning betyr at eksamen både utvikles, gjennomføres og sensureres digitalt. De nye læreplanene bruker et utvidet kompetansebegrep, som gjør det nødvendig å vise kompetanse på en bredere måte enn tidligere. En heldigital eksamen gir blant annet mulighet for mer varierte oppgavetyper der elevene får vist bredde i kompetansen sin og at elevene får vise kompetanse på nye måter. Vi anbefaler dere å gå inn og se på eksempeloppgaver tidligere gitt eksamensoppgaver for våren 2022. Der kan elever og lærere gå inn og teste ut hvordan dette fungerer. Det er viktig å huske på at eksamen i matematikk ikke er heldigital. Hele eksamen, både del 1 og del 2 gjennomføres i samme system som tidligere. Det er derfor ingen endring når det gjelder gjennomføringssystem i matematikk våren 2023. [Du kan lese mer om digital eksamen her!](#)

HJELPEMIDLER

Hvordan blir mulighetene for at elevene kan ha tilgang på enkelte nettsteder på eksamen? F.eks. SNL, ordlister o.l.

De nasjonale føringene for tilgang på nettbaserte hjelpemidler er uendret. [Elevene har derfor tilgang på de nettstedene som skoleeier åpner for.](#)

Hvordan skal man kunne gi elevene tilgang til ulike digitale hjelpemidler uten at de får tilgang til alle hjelpemidler?

Det er skoleeier som skal sikre at alle elever har tilgang til et avgrenset utvalg av hjelpemidler. Skoleeier skal sørge for at de nettbaserte hjelpemidlene ikke åpner for mulighet til samhandling og kommunikasjon, og at elevene eller de voksne deltakerne ikke har åpen tilgang til internett. [Mer informasjon om dette finner dere på Udir.no.](#)

Våre elever er vant til å bruke stavekontroll på ulike språk, og andre hjelpemidler som ligger i skriveprogrammene vi bruker på skolen. Vil de ha tilsvarende muligheter i eksamensløsningen?

Ja, ved oppgaver som besvares direkte i systemet kan stavekontroll i nettleser benyttes. Ved filopplastingsoppgave kan elevene benytte de verktøyene de er kjent med fra undervisningen.

TILRETTELEGGING

Er det mulighet for opplest tekst på alle eksamener?

Eksamen kan kjøres gjennom nettleser, så skjermleser er tilgjengelig for alle, men det er selvfølgelig kun nyttig for elever som er vant til å benytte denne typen hjelpemidler fra før. Denne funksjonaliteten er derfor mest relevant for elever som trenger tilpasning og som pleier å benytte dette i opplæringen. Elever som skal benytte denne funksjonen bør ha muligheten til å lytte til oppgavene uten å forstyrre andre.

[Les mer om særskilt tilrettelegging her.](#)

ENGELSK

Det kan være vanskelig å vite hvordan de fire ulike oppgavene skal vektlegges. Hva skal vektlegges mest, og hvordan skal den samlede karakteren settes?

Det ble sagt om eksamen i engelsk at del 1 har svaralternativ - altså lukkede oppgaver. I presentasjonen fra UDIR ble det sagt at eksamen våren 2023 hadde åpne oppgaver. Hva er riktig?

Angående del 1 på engelskeksamen: Får elevene se resultatet på svarene sine med én gang?

Korleis skal me vurdere de elevane som hører dårlig i lytte oppgaver i engelsk eksamen?

Bør sensor kunne se "poengscore" fra elevenes besvarelser når de ikke kan gjøre noe med de uansett? Vi tenker at dette vil være med på å farge sensors forventning til besvarelsene når du ser 14/14.

Hva skiller relevans og kontekst i vurderingskriteriene?

Om del 2 bruker et muntlig intervju som kilde for oppgaven, vil dette intervjuet være tilgjengelig skriftlig også?

Vil det fastlegges i eksamensoppgavene et ca. antall ord, eller en annet type omfang, som er forventet av besvarelsene til de ulike skriveoppgavene?

Del 1 Lytting og lesing vektet 1/3, innhold i oppgave 2 og 3 og 4, vektet 1/3 og språket i den skriftlige produksjonen er vektet 1/3. Se mer informasjon om vektning i eksamensveiledning for ENG0030 her: [Eksamens- og prøvesystemet \(udir.no\)](https://udir.no)

Del en har lukkede oppgaver med svaralternativer, og resten har åpne oppgaver. [Se eksempeloppgaver for å se oppbyggingen \(udir.no\)](https://udir.no).

Nei, de vil ikke få opp løsning på oppgavene.

Elever som hører så dårlig at de ikke hører lytteoppgaver kan få særskilt tilrettelagte oppgaver. Les mer om særskilt tilrettelegging her: [2.8 Særskilt tilrettelegging av eksamen \(udir.no\)](https://udir.no)

Sensor skal til slutt sette en karakter for hele eksamen. Sensor må derfor vite hvordan det går på oppgavene som vurderes automatisk for å kunne sette en endelig karakter for eksamen som en helhet.

Relevans: Oppgavesvaret er relevant og svarer presist på oppgavens tema og instruksjoner. Svaret videreformidler det vesentlige innholdet og relevante detaljer i teksten på en presis og nyansert måte. Her går det altså på innholdet i selve svaret.

Kontekst: Oppgavesvaret presenterer tydelig konteksten og forholder seg gjennomgående til denne. Det er tilpasset relevant teksttype, formål og situasjon. For eksempel vil en utveksling på et chatteforum eller en e-postutveksling være litt forskjellige. Mottakerbevissthet er også stikkord. [Du kan lese vurderingskriteriene i eksamensveiledningen.](https://udir.no)

Det vil være både muntlige og skriftlige deler av eksamen. En del av det vi prøver er lytteferdigheter. Dette er nytt eksamenssammenheng. Døve og hørselshemmede elever kan få tilgang til alternative oppgaver, men må melde fra om det ved oppmelding til eksamen.

Det er angitt et cirka antall ord for oppgave 2 Videreformidling og oppgave 3 samhandling på cirka 150 ord. Det er ikke oppgitt antall ord på del 4. Det vil avhenge litt av oppgaven man velger. [Se eksempeloppgaver for å se hvordan det kan se ut \(udir.no\)](https://udir.no).

Avkryssingsoppgaver kan slå begge veier. De måler ikke nødvendigvis språkferdigheter og skriveoppgavene er blitt kortere?

Jeg har ingen spørsmål. Mitt engelskteam prøvde ut denne formen til tentamen i vår 9. trinn, og er egentlig fornøyd. Flere elever opplevde nok mestringsfølelse grunnet særlig del 1.

Er det sånn at vurderingskriteriene i faget og på eksamen er ulike? Altså eksamenskarakter og standpunkt karakter bestemmes på ulike grunnlag?

Vil det finnes et konkret vurderingsskjema på ulike delene som klart viser forskjellen på de ulike nivåene?

Hvor kan vi få en tydeligere gjennomgang av poengberegning?

Får vi forberedelsesmateriell og overordnet tema for eksamen i forkant?

Det er sant at avkryssingsoppgaver kan slå tilfeldig ut. Derfor har vi i UDIR store utprøvinger av denne delen av eksamen. De lukkede oppgavene er testet ut på et bredt utvalg elever og analysert slik at de skal skille (diskriminere) godt mellom elever og fungere godt for aldersgruppen. Om skriveoppgavene: Intensjonen er at det skal være større variasjon i oppgavetyper, bl.a. noen som krever kortere svar og et litt lengre svar.

Dette er noe vi har hørt flere tilbakemeldinger om:) For mange elever som ikke er så sterke skriftlig får de vist mer av sin kompetanse gjennom del 1.

Det stemmer at vurderingskriteriene for eksamen og standpunkt er ulike. Vi prøver kompetanse på så bredt grunnlag som mulig til eksamen, ut fra læreplanen og eksamensformen. Men det er ikke alt av læreplanen som er egnet å prøve til skriftlig eksamen. Grunnlaget for standpunkt vurderingen er mye bredere. [Her kan du lese mer om standpunkt vurdering og forskjell mellom standpunkt og eksamen.](#)

Du vil finne vurderingskriterier for de ulike oppgavetyper og for språk i skriveoppgavene, hvor forskjellen i vurderingen blir vist gjennom karakteren 2, 4 og 6. Du finner dem her i eksamensveiledningen. [Eksamens- og prøvesystemet \(udir.no\)](#)

For de som bli sensorer, blir det en mer detaljert gjennomgang. Det blir stor sensorsamling for alle som har meldt seg som sensor på Gardermoen 28. Mars. (Dette kommer i tillegg til de ordinære sensorskoleringene.)

Ja, det vil være en forberedelsesdag med forberedelsesmateriell. [Se eksempel på eksamen som ble gitt våren 2022.](#) Passordet for å komme inn får du hos skolelederen din.

Hvordan kan vurderingsmatrisen gjøres mer forståelig for elever også? Det er et godt redskap for lærere, men fint om vi fra sentralt hold kunne få noe slikt, så ikke vi tolker dette ulikt.

Vi tror vurderingsmatrisen vil bli mer forståelig ved å sette den sammen med eksempler på vurderte elevbesvarelser. Det vil komme med eksamensveiledningen som blir publisert for vårens eksamen. Men det vil også være behov for å diskutere og forklare dette for elever.

Kva er formålet med å gje munnlege ferdigheiter så stor plass på skriftleg eksamen når det framleis finst munnleg eksamen i faget?

Noko av føremålet med den nye eksamensforma er å teste eit breiare grunnlag til eksamen. Det finst ein munnleg eksamen der ein også får teste munnlege ferdigheiter. I denne eksamenen vil det også inngå lese og lytteforståing. Her blir presentasjon og formidlingsevne viktig. Lese og lyttedelen til eksamen prøver lese- og lytteforståing for seg, utan å blande inn presentasjon og formidlingsevne. Både det å forstå lesetekster og lyttetekster blir dermed testa for seg, og det gir antakeleg eit likt grunnlag for mange elevar, men for nokre gir det også moglegheit til å vise noko dei elles ikkje hadde fått vist. Vi ynskjer å gi elevane moglegheit til å vise mest mogleg av sin kompetanse, også til eksamen.

NORSK

I utkastet til vurdering i norsk kommer det ikke fram hvordan de tre oppgavene skal vektas i den samlede vurderingen.

Det er oppgavespesifikke kriterier til hver oppgave og ett skjema for samlet vurdering til slutt. [Vurderingskriteriene kan du lese i eksamensveiledningen](#). Oppgavene har ikke vektning våren 2023, men vi ønsker å forbedre eksamen over tid og vil undersøke hvordan dette kan fungere i praksis på lengre sikt.

Hva har anbefalingen om lengde på besvarelsen å si for vurderingen?

Forslagene til svarlengde i oppgavene er ment å gjøre det lettere for elevene å bruke tiden godt. Lengden på svarene har ikke i seg selv noen betydning for vurderingen. Det er altså *forslag* til lengde, ikke et krav.

Hva menes med heldigital løsning? Skal elevene skrive direkte inn i nettleseren? Skal de ikke skrive i skriveprogram (word o.l.)?

En heldigital løsning betyr at eksamen både utvikles, gjennomføres og sensureres digitalt. De nye læreplanene bruker et utvidet kompetansebegrep, som gjør det nødvendig å vise kompetanse på en bredere måte enn tidligere. En heldigital eksamen gir blant annet mulighet for mer varierte oppgavetyper der elevene får vist bredde i kompetansen sin og at elevene får vise kompetanse på nye måter. Elevene skal skrive svar på alle oppgavene i eget skriveprogram, for eksempel word, og laste opp svarene sine som en samlet pdf-fil til slutt. De skal derfor ikke skrive direkte inn i nettleseren til eksamen i norsk våren 2023. Vi anbefaler dere å gå inn og [se på eksempeloppgaver og tidligere gitt eksamensoppgaver for våren 2022](#). Der kan elever og lærere gå inn og teste ut hvordan dette fungerer.

Finnes det oppgaver vi kan bruke til for å forberede elevene på den nye eksamensformen?

Vi har laget eksempeloppgaver som viser eksempler på hvilke oppgavetyper som blir gitt og hvordan eksamen kan komme til å se ut. Disse oppgavene kan elever og lærere gjøre seg kjent med før eksamen. Når eksamen er gjennomført, blir de gjennomførte eksamensoppgavene også publisert. [Eksempeloppgaver og tidligere gitte eksamensoppgaver finner dere på udir.no/eksamen](#). Det er greit å vite at svarene ikke lagres noe sted.

Hvor finner vi kriterier til de ulike oppgavene?

Kriteriene for eksamen våren 2023 finner du [i eksamensveiledningen på udir.no](#).

Hva er etterrettelig kildeføring?

Etterrettelig kildeføring vil si at leseren lett kan finne fram til riktig kilde ut fra de opplysningene som eleven gir. I eksamensveiledningen er dette formulert til elevene slik: Du må oppgi kilder slik at sensor kan finne frem til dem, og du skal alltid ha med dette: navn på forfattere, tittel på bøker og eventuelt annen litteratur, nettside og nedlastingsdato hvis du henter informasjon fra internett. Besvarelsen din blir kontrollert for plagiat. Hvis du ikke har oppgitt kilder du har brukt kan dette påvirke vurderingen.

Vil eksamen for hovedmål og sidemål utformes likt?

Kompetansemålene i læreplanen er felles for hovedmål og sidemål, og derfor er det samme type eksamensoppgaver begge dager. Vurderingskriteriene er også felles, men i vurderingen av norsk skriftlig sidemål skal sensor ta hensyn til at elevene har hatt lengre tid med formell opplæring i hovedmål enn i sidemål.

MATEMATIKK

Det er tenkt 1 time til del 1. Historisk sett så vil mange av poenga til svakere elevar komme frå del 1. Er det då gunstig at dei får så kort tid til å arbeide med desse oppgåvane?

Rapport om eksamen (2017-2019) viste at elevar viser lik kompetanse på del 1 og del 2. Det skal være oppgaver gjennom hele oppgavesettet både delen uten hjelpemidler og på delen med hjelpemidler som gir elevar mulighet til å vise både lav, god og utmerket kompetanse på eksamen. Tiden som er tildelt del 1 er med bakgrunn i at det er få kompetansemål som det er gunstig at elevene viser kompetanse i, uten å få mulighet til å bruke hjelpemidler som de er vant med fra opplæringen.

Har elevene metodefrihet. i oppgavene?

Dersom oppgaveteksten ikke sier noe annet er det metodefrihet til å løse oppgaven slik elevene ønsker.

Blir skriftlig matematikk eksamen gjennomført heldigitalt eller hel/delvis på papir?

Nei, for våren 2023 gjennomføres hele eksamen i gammelt system (PGS) hvor eksamensoppgavene sendes ut som papirutgave til skolene. [Se eksempeloppgaver for å se hvordan eksamen kan se ut.](#)

Vil matematikkeksamen da dekke alle kompetansemål fra hele grunnskolen eller kun kompetansemålene fra 10.trinn?

Det er kompetansemålene fra 10.trinn som skal ligge til grunn for kompetansen eleven skal vise på eksamen. Kompetansemålene fra 9.trinn hvor elevene kan få vist kompetanse i resonnering over geometriske egenskaper og sammenhenger og i utforsking og analysering av reelle datasett samt når de gjør og argumenterer for funn i disse datasettene vil være kompetanse eleven skal få mulighet til å vise på eksamen. [Informasjon om dette kan du lese om på \[udir.no\]\(http://udir.no\) under sluttvurdering i matematikk etter 10. trinn.](#)

Hvilken rolle vil digitale plattformer som f.eks excel og geogebra ha i eksamen? Vil det være oppgaver som ber om løsning i excel, eller vil det falle under «å anvende og modellere»? Hvordan vil digitale hjelpemiddel som f.eks excel og geogebra bli brukt i ny eksamensform?

Det er spesifisert i kompetansemålene at elevar skal kunne bruke digitale verktøy, samt at digitale ferdigheter i matematikk innebærer å kunne bruke graftegner, regneark, CAS og dynamisk geometriprogram og programmering til å utforske, løse og presentere matematiske problemer, og å kunne finne, analysere, behandle og presentere informasjon ved hjelp av digitale verktøy.

Er det opplesningsfunksjon i matematikk eksamen?

Eksamen i matematikk blir lest inn på lydfil